Η Διά Βίου Εκπαίδευση στη Νοσηλευτική Επιστήμη και Πράξη: μια Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Στεργιανή Πεταλωτή

Νοσηλεύτρια Στεφανιαίας Μονάδας Γ. Ν. Σερρών

ΠΕΡΙΛΗΨΗ Η μάθηση δεν είναι η απλή απορρόφηση πληροφοριών, γεγονότων και θεωριών, αλλά η ανάπτυξη του κριτικού τρόπου σκέψης, ώστε να αντιμετωπίσουμε την υπεραφθονία των πληροφοριών που μας κατακλύζουν. Οι νοσηλευτές εργάζονται σε ένα περιβάλλον γρήγορων αλλαγών, που απαιτεί από αυτούς να εκσυγχρονίζουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους ή να προετοιμάζονται για ένα διαφορετικό τομέα γνώσεων. Για την απόκτηση των νέων απαιτούμενων γνώσεων εντάσσονται σε εκπαιδευτικά προγράμματα και αποτελούν τους λεγόμενους «ενήλικες» μαθητές. Στόχος της παρούσας βιβλιογραφικής ανασκόπησης είναι η διερεύνηση της προοπτικής ανάπτυξης της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης των νοσηλευτών στο χώρο της υγείας.

Για το σκοπό αυτό έγινε βιβλιογραφική ανασκόπηση η οποία στηρίχθηκε στην ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία που αφορά τη δια βίου εκπαίδευση των νοσηλευτών και την εφαρμογή της στην Ελλάδα.

Αναζητήθηκαν ανασκοπικές μελέτες δημοσιευμένες σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Ως κύριο εργαλείο ανάκλησης βιβλιογραφίας χρησιμοποιήθηκε το διαδίκτυο. Οι λέξεις κλειδιά που τέθηκαν προς αναζήτηση ήταν: Δια βίου εκπαίδευση, Ενδοϋπηρεσιακή εκπαίδευση, Επαγγελματική ανάπτυξη, Ποιότητα υπηρεσιών υγείας, Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση.

Ο σύγχρονος νοσηλευτής πρέπει να μαθαίνει συνεχώς. Ενώ η αρχική, βασική του εκπαίδευση είναι αυτονόητο προαπαιτούμενο της επαγγελματικής επάρκειάς του, η συμμετοχή του σε προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και η δίψα του για μάθηση αποτελούν τα ειδοποιά γνωρίσματα της αυξημένης επαγγελματικής του συνείδησης. Τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η διά βίου εκπαίδευση στους επαγγελματίες νοσηλευτές είναι, εκτός από πρόσβαση σε νέα γνώση, η δυνατότητα για διερεύνηση των προσόντων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους, για να μπορούν να ανταπεξέλθουν στην πληθώρα των αλλαγών, των νέων τεχνολογιών και των επάλληλων εξελίξεων στο χώρο της υγείας.

Λέξεις-κλειδιά: Δια βίου εκπαίδευση, Ενδουπηρεσιακή εκπαίδευση, Επαγγελματική ανάπτυξη, Ποιότητα υπηρεσιών υγείας, Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση

I. Εισαγωγή

Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και κυρίως ο εκσυγχρονισμός των δεξιοτήτων και η επέκταση της δια βίου μάθησης είναι αποφασιστικής σημασίας στην οικονομία που βασίζεται στη γνώση. Η κατάρτιση είναι ένα σύνολο ενεργειών που σχεδιάζονται με σκοπό την απόκτηση από τον καταρτιζόμενο αναγκαίων επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων. Ειδικότερα η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση, αποτελεί μία διαρκή διαδικασία, που έχει σκοπό να διασφαλίσει ότι οι γνώσεις και δεξιότητες του ατόμου προσαρμόζονται συνεχώς και ανταποκρίνονται στις εξελισσόμενες απαιτήσεις της θέσης εργασίας του και των αναγκών της αγοράς εργασίας. Συνεπώς, η συνεχιζόμενη εκπαίδευση αποβλέπει στη συντήρηση, ανανέωση, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων (Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο).

Αναφορά στο Παρελθόν

Η **συνεχιζόμενη εκπαίδευση** (continued/continuing education) ως αυτόνομος όρος πρωτοεμφανίζεται στις αγγλο-σαξονικές χώρες την δεκαετία του 1960 και επικράτησε να αναφέρεται στην προσφορά επαγγελματικής κατάρτισης σε αποφοίτους Πανεπιστημίων. Ήταν σαφές πως στα «**επιστημονικά επαγγέλματα**» έπρεπε η γνώση να εμπλουτίζεται με τις νέες επιστημονικές ανακαλύψεις οι οποίες αφορούσαν άμεσα την καλή επιτέλεση του επαγγελματικού λειτουργήματος, και την προσπάθεια εμπλουτισμού αναλάμβαναν με δικές τους πρωτοβουλίες οι εθνικής εμβέλειας επιστημονικο-επαγγελματικοί σύλλογοι και σωματεία (scientific societies) («ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ»).

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980, η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση (ΣΕΚ), αποτελούσε έναν μάλλον μικρής σημασίας αντικείμενο συλλογικής διαπραγμάτευσης στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΣΕΚ των εργαζομένων αρχίζει να αποκτά μεγαλύτερη σημασία, γεγονός που γίνεται ιδιαίτερα φανερό μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1990. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αλλαγή που πραγματοποιήθηκε στις προσεγγίσεις του τρόπου διοίκησης (Σουμέλη, Ε.).

Η ποιότητα στις υπηρεσίες υγείας

Η ποιότητα στην παρεχόμενη φροντίδα θα πρέπει να αποτελεί τον κύριο στόχο των υπηρεσιών η οποία είναι σημαντική για όλους (Πορίσματα, 14ο Παγκύπριο Συνέδριο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, 2007) και η οποία επηρεάζεται άμεσα από το επίπεδο της προσφερόμενης νοσηλευτικής φροντίδας που είναι ανάλογη του επιπέδου εκπαίδευσης του νοσηλευτικού προσωπικού (Καλοκαιρινού, Α., Αναγνωστοπούλου, Α., 2007). Κρίνεται ουσιώδης η παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών, αλλά και η αναγνώριση αυτών από τους ασθενείς. Ο σημερινός καταναλωτής φαίνεται ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος στο θέμα της ποιότητας (Κρητικός, Α., 2004).

Η βελτίωση της ποιότητας της φροντίδας μπορεί να επιτευχθεί μέσω της βελτίωσης της νοσηλευτικής και των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς επίσης, και μέσω της προώθησης δραστηριοτήτων για υποστηρικτικό, ασφαλές εργασιακό περιβάλλον (Πορίσματα, 14ο Παγκύπριο Συνέδριο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, 2007).

Η διαρκής βελτίωση της ποιότητας εμπλέκει το σύνολο της οργανωτικής δομής και 'εξουσιοδοτεί' τόσο το υγειονομικό προσωπικό, όσο και τους χρήστες των υπηρεσιών υγείας στη σχηματοποίηση σύγχρονης διαχειριστικής δομής και αντίληψης (Ελληνική Εταιρεία για την Ποιότητα στην Υγεία).

Για την επίτευξη του στόχου, της παροχής υψηλής ποιότητας υπηρεσιών υγείας, απαραίτητες είναι οι κύριες λειτουργίες της διοίκησης, όπως: Σχεδιασμός-προγραμματισμός (Planning), Οργάνωση-στελέχωση (Organizing), Διεύθυνση-συντονισμός (Leading), Έλεγχος (Controlling) (Μπαλασοπούλου, Α.).

Διά Βίου Μάθηση (Life Long Learning)

Ένας από τους λόγους που η «διά βίου μάθηση» έχει καταστεί τόσο σημαντική είναι η επιταχυνόμενη ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας. Η «διά βίου μάθηση» είναι υποκειμενική και σχετίζεται με το κατά πόσο κάποιος μπορεί να είναι ανοικτός στις νέες ιδέες, αποφάσεις, δεξιότητες ή συμπεριφορές.

Σε όλο τον κόσμο υφίσταται μια πληθώρα ειδικοτήτων και εξειδικεύσεων, η οποία ουσιαστικά, αντικατοπτρίζει το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της κάθε χώρας. Για κάθε χώρα, θεωρείται αναγκαία η συστηματοποιημένη ανίχνευση των πραγματικών αναγκών σε ειδικευμένο και εξειδικευμένο νοσηλευτικό προσωπικό και η υιοθέτηση ήδη δοκιμασμένων προγραμμάτων άλλων χωρών στην εφαρμογή τους και στην αξιολόγηση της επάρκειας και την κρίση των επαγγελματιών νοσηλευτών ως ειδικευμένων ή εξειδικευμένων.

Με την προοπτική της βελτίωσης της ποιότητας φροντίδας και της ασφάλειας των ασθενών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, επιβάλλεται όλοι οι νοσηλευτές να συμμετέχουν ενεργά στην ανάπτυξη της γνώσης και της νοσηλευτικής πρακτικής. Οι νοσηλευτές έχουν ατομική ευθύνη και αναλαμβάνουν την καθοδήγηση για βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης φροντίδας. Οι απαιτήσεις για βελτίωση της ποιότητας, η υπευθυνότητα και η αποτελεσματικότητα της νοσηλευτικής άσκησης υπογραμμίζουν την αναγκαιότητα για επίδειξη ενδιαφέροντος εκ μέρους των νοσηλευτών για συνεχή ενημέρωση στη νέα γνώση, στις τεχνικές και εξελίξεις που αφορούν το επάγγελμα.

Συνεχής Επαγγελματική Ανάπτυξη (Continuous Professional Development)

Η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη είναι μέρος της «διά βίου μάθησης» και ορίζεται ως η συνεχής διαδικασία προσωπικής ανάπτυξης για βελτίωση της ικανότητας και αναγνώρισης των μέγιστων δυνατοτήτων των επαγγελματιών υγείας στον εργασιακό χώρο. Όλα αυτά μπορούν να επιτευχθούν μέσω της απόκτησης και ανάπτυξης του ευρέως φάσματος της γνώσης, των δεξιοτήτων και των εμπειριών, που συνήθως δεν αποκτώνται κατά τη διάρκεια της κατάρτισης ή της καθημερινής πρακτικής και που μαζί αναπτύσσουν και διατηρούν την επάρκεια για την εφαρμογή της άσκησης του επαγγέλματος.

Ενδοϋπηρεσιακή Εκπαίδευση (In Service Education)

Η ενδοϋπηρεσιακή εκπαίδευση καθορίζεται ως: «Η εκπαίδευση που παραδίδεται σε ένα δομημένο εργασιακό περιβάλλον και η οποία ενδυναμώνει το άτομο ώστε να καταστεί πιο επαρκές επαγγελματικά». Έτσι, το άτομο (δηλαδή στην προκειμένη περίπτωση ο επαγγελματίας υγείας) έχει τη δυνατότητα να αναπτυχθεί περισσότερο σε επάρκειες που αφορούν γνώση σε τεχνικά αντικείμενα, ώστε να διατηρήσει και να διευρύνει το εκπαιδευτικό και τεχνικό περιεχόμενο και τις διαδικασίες σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον με προοπτική ανάπτυξης των προσωπικών του ικανοτήτων.
Η συνεχής ενδοϋπηρεσιακή εκπαίδευση βοηθά τους παροχείς φροντίδας υγείας (τους νοσηλευτές), να αποκτήσουν, να διατηρήσουν και να βελτιώσουν τις ικανότητες και δεξιότητές τους σε εξειδικευμένους τομείς της νοσηλευτικής.
Η συνεχής ενδοϋπηρεσιακή νοσηλευτική εκπαίδευση είναι αναμφίβολα αναγκαία στον κλινικό χώρο. Η αξιοποίηση του κατάλληλου δυναμικού δύναται να βοηθήσει τα μέγιστα στην προσπάθεια για διεύρυνση της γνώσης και βελτίωση των δεξιοτήτων του νοσηλευτικού προσωπικού (Πρακτικά Ημερίδας του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών και Μαιών, 2007).
Η F. Nightingale το 1860 είχε επισημάνει την αναγκαιότητα για συνεχή εκπαίδευση των νοσηλευτών, αλλά ακόμα και σήμερα αυτή αντιμετωπίζεται ευκαιριακά και χωρίς σοβαρότητα (Υφαντή, Ε., 2006).
Είναι επιτακτική ανάγκη λοιπόν, οι νοσηλευτές σήμερα να διευρύνουν τις γνώσεις τους με τη συνεχή επιμόρφωση (Αλμπάνη, Ε., 2006). Στο χώρο της υγείας, όπου συμβαίνουν τόσες εξελίξεις καθημερινά, απαιτείται από κάθε επαγγελματία υγείας να εφοδιάζεται με σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες (Παπαγεωργίου Γενικό Νοσοκομείο). Η παρακολούθηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης θα συμβάλλει στην κατοχύρωση του νοσηλευτή ως υπεύθυνου επαγγελματία υγείας (Αλμπάνη, Ε., 2006).

Ενδοϋπηρεσιακή Εκπαίδευση (In Service Education)

Η ενδοϋπηρεσιακή εκπαίδευση καθορίζεται ως: *«Η εκπαίδευση που παραδίδεται σε ένα δομημένο εργασιακό περιβάλλον και η οποία ενδυναμώνει το άτομο ώστε να καταστεί πιο επαρκές επαγγελματικά»*. Έτσι, το άτομο (δηλαδή στην προκειμένη περίπτωση ο επαγγελματίας υγείας) έχει τη δυνατότητα να αναπτυχθεί περισσότερο σε επάρκειες που αφορούν γνώση σε τεχνικά αντικείμενα, ώστε να διατηρήσει και να διευρύνει το εκπαιδευτικό και τεχνικό περιεχόμενο και τις διαδικασίες σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον με προοπτική ανάπτυξης των προσωπικών του ικανοτήτων.
Η συνεχής ενδοϋπηρεσιακή εκπαίδευση βοηθά τους παροχείς φροντίδας υγείας (τους νοσηλευτές), να αποκτήσουν, να διατηρήσουν και να βελτιώσουν τις ικανότητες και δεξιότητές τους σε εξειδικευμένους τομείς της νοσηλευτικής.
Η συνεχής ενδοϋπηρεσιακή νοσηλευτική εκπαίδευση είναι αναμφίβολα αναγκαία στον κλινικό χώρο. Η αξιοποίηση του κατάλληλου δυναμικού δύναται να βοηθήσει τα μέγιστα στην προσπάθεια για διεύρυνση της γνώσης και βελτίωση των δεξιοτήτων του νοσηλευτικού προσωπικού (Πρακτικά Ημερίδας του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών και Μαιών, 2007).
Η F. Nightingale το 1860 είχε επισημάνει την αναγκαιότητα για συνεχή εκπαίδευση των νοσηλευτών, αλλά ακόμα και σήμερα αυτή αντιμετωπίζεται ευκαιριακά και χωρίς σοβαρότητα (Υφαντή, Ε., 2006).
Είναι επιτακτική ανάγκη λοιπόν, οι νοσηλευτές σήμερα να διευρύνουν τις γνώσεις τους με τη συνεχή επιμόρφωση (Αλμπάνη, Ε., 2006). Στο χώρο της υγείας, όπου συμβαίνουν τόσες εξελίξεις καθημερινά, απαιτείται από κάθε επαγγελματία υγείας να εφοδιάζεται με σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες (Παπαγεωργίου Γενικό Νοσοκομείο). Η παρακολούθηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης θα συμβάλλει στην κατοχύρωση του νοσηλευτή ως υπεύθυνου επαγγελματία υγείας (Αλμπάνη, Ε., 2006).

Επαγγελματική Ικανοποίηση – Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση

Το φαινόμενο της επαγγελματικής ικανοποίησης στη νοσηλευτική έχει μελετηθεί εκτεταμένα τα τελευταία χρόνια. Η επαγγελματική ικανοποίηση αφορά στο βαθμό που το άτομο είναι ευχαριστημένο από την εργασία του.
Από έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε έξι Δημόσια και δύο Ιδιωτικά Νοσοκομεία της Αττικής, ένας σημαντικός παράγοντας που φάνηκε να συνδέεται με συναισθήματα δυσαρέσκειας στους συμμετέχοντες από τον επαγγελματικό χώρο ήταν οι περιορισμένες δυνατότητες συνεχιζόμενης εκπαίδευσης.
Οι συμμετέχοντες στην έρευνα φάνηκε να αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, καθώς τη συνδέανε με την ενδυνάμωση και τον επαγγελματισμό του νοσηλευτικού ρόλου, τη βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας της νοσηλευτικής φροντίδας, αλλά και με την ενίσχυση συναισθημάτων ικανοποίησης, αυτοπεποίθησης και επάρκειας (Καρανικόλα, Μ., και συν, 2008).
Το περιβάλλον του Νοσοκομείου χαρακτηρίζεται ως χώρος «έντασης εργασίας» και το ανθρώπινο δυναμικό είναι το μέσο με το οποίο κινείται ο περίπλοκος μηχανισμός του. Το Νοσηλευτικό Προσωπικό λόγω της φύσεως της εργασίας του υφίσταται έντονες καταστάσεις stress και ματαίωσης. Οι Νοσηλευτές είναι οι περισσότερο εκτεθειμένοι συναισθηματικά και ψυχολογικά από όλους τους επαγγελματίες υγείας. Γι' αυτό το λόγο, η δημιουργία κινήτρων με σκοπό τη δυναμική ενεργοποίησή τους είναι επιτακτική.

Ένα κίνητρο λοιπόν, είναι η επένδυση στη συστηματική επαγγελματική ανάπτυξη του εργαζομένου, ένας τρόπος ενεργοποίησης του προς θετικές συμπεριφορές. Η συνεχής επιμόρφωση, τα σεμινάρια, τα μετεκπαιδευτικά προγράμματα και η συμμετοχή σε συνέδρια δίνουν αφορμή για εξέλιξη και ανάπτυξη (Μπασιούρη, Φ., 2008).
Σύμφωνα με έρευνα της κ. Κοντογιάννη, Α., (2007), σε δύο Δημόσια Παιδιατρικά Νοσοκομεία και σε παιδιατρικά τμήματα από δύο Γενικά Νοσοκομεία της Ελλάδας, σχετικά με τις συγκρούσεις μεταξύ νοσηλευτικού και ιατρικού προσωπικού, μία πρόταση επίλυσης-διαχείρισης των συγκρούσεων αυτών, είναι η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και η επιστημονική έρευνα, διότι τα άτομα, οι ομάδες θα έρθουν πιο κοντά και με την στενότερη συνεργασία θα εκτιμήσει η μία το έργο της άλλης.
Από έρευνα της κ. Μιχαηλίδου, Λ., (2005) σε 79 Νοσοκομεία της Ελλάδας, για την περίπτωση της συμμετοχής των χρηστών υπηρεσιών υγείας στα ελληνικά δημόσια νοσοκομεία, οι ερωτώμενοι έκριναν ότι συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού χρήζει τεκμηριωμένης βελτίωσης, η κατάλληλη εκπαίδευση των εργαζομένων τονίστηκε ιδιαιτέρως, αφού οι ερωτώμενοι απέδωσαν σημαντικό μέρισμα της επιτυχίας, της συμμετοχής των χρηστών υπηρεσιών υγείας, στην εκπαίδευση.
Ο ενθουσιασμός, η θέληση, η υπομονή (επαγγελματική ικανοποίηση) και η ηγεσία σε συνδυασμό με την αντίστοιχη τεχνογνωσία είναι δυνατό να οδηγήσουν σε μικρές ή μεγάλες αλλαγές.

Κουλτούρα και Νοσηλευτική Εκπαίδευση

Η σημερινή κοινωνία αποτελείται από πολλές διαφορετικές ομάδες ατόμων, οι οποίες περιλαμβάνουν άτομα με διαφορετικό φυλετικό, εθνικό και κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη κοινωνικών ομάδων από διαφορετικούς πολιτισμούς και με διαφορετικές κουλτούρες. Η κουλτούρα αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο τόσο της υγείας, όσο και της ασθένειας. Γι' αυτό, οι Νοσηλευτές θα πρέπει να είναι ενημερωμένοι σχετικά με τις διαφορετικές πολιτισμικές ανάγκες των διαφόρων ατόμων, προκειμένου να τις κατανοούν αποτελεσματικά και να συμβάλλουν στην ικανοποίησή τους.

Σύμφωνα όμως, με μία ερευνητική μελέτη, τονίζεται η έλλειψη πολιτισμικής εκπαίδευσης των επαγγελματιών υγείας, η οποία προκαλεί απώλεια εκατομμυρίων κάθε χρόνο και, μερικές φορές, έχει ως αποτέλεσμα τη λανθασμένη διάγνωση του προβλήματος του ασθενούς. Αξίζει λοιπόν, να τονιστεί η αναγκαιότητα παροχής συνεχιζόμενης Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης στους Νοσηλευτές, με σκοπό την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών τους σχετικά με θέματα Διαπολιτισμικής Νοσηλευτικής (Γερογιάννη, Γ., Πλεξίδα, Α., 2008).

Ένα αποτελεσματικό σύστημα υγείας, εξαρτάται κυρίως από την επάρκεια και την ποιότητα του υγειονομικού προσωπικού. Πρέπει να γίνεται συνεχώς αναφορά στην ειδική εκπαίδευση που πρέπει να παρασχεθεί σε όλα τα στελέχη των υγειονομικών υπηρεσιών. Για την εκπαίδευση αυτή θα απαιτηθούν κάποια κονδύλια, η εξοικονόμηση όμως των χρημάτων αυτών, θεωρείται ότι θα γίνει άμεσα από τη βελτίωση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών (Πολύζος, Ν., Υφαντόπουλος, Ι., 2000).

Σύμφωνα με τη Συνέντευξη Τύπου της κ. Λινού, Α., υπάρχουν ανισότητες-διαφορές στην εκπαίδευση/κατάρτιση, διά βίου εκπαίδευση, συνεχιζόμενη εκπαίδευση των λειτουργών υγείας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρόλου τις διαφορές αυτές, σύμφωνα με ερευνητική μελέτη της κ. Τυρίμου Προδρόμου Χ., και συν, (2007), οι Νοσηλευτές αναγνωρίζουν τη σημασία της συνεχούς επαγγελματικής εκπαίδευσης, δηλώνουν ότι η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να είναι υποχρεωτική για όλους και εθελοντική μόνο για συγκεκριμένες και εξειδικευμένες περιπτώσεις.

Σύγχρονα Εργαλεία Εκπαίδευσης στη Νοσηλευτική Πρακτική

Ο χώρος της υγείας είναι ιδιαίτερα σημαντικός, τόσο για το κοινωνικό σύνολο, όσο και για τους επαγγελματίες υγείας, αλλά και για την εικόνα ενός κράτους. Η εισαγωγή και χρήση της πληροφορικής και των νέων τεχνολογιών δεν πρέπει να φοβίζει το προσωπικό των οργανισμών υγείας, αλλά να τους υποστηρίζει (Μαντζάνα, Β., 2008).

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται σε παγκόσμια κλίμακα ραγδαία αύξηση της παραγωγής επιστημονικών γνώσεων, αλλά και πρωτοποριακών μεθόδων διοχέτευσης της γνώσης στους επαγγελματίες υγείας. Η Ηλεκτρονική Μάθηση ως πρωτοποριακό εργαλείο μάθησης μπορεί να αποτελέσει μέσο διά βίου εκπαίδευσης των νοσηλευτών, συμβάλλοντας στην επαγγελματική και προσωπική τους ανάπτυξη, αλλά και στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών του συστήματος υγείας (Χάλαρης, Ι., 2006). Οι στόχοι του προγράμματος για μαθήματα μέσω του διαδικτύου είναι η παροχή γνώσης, η ενημέρωση για νέες πρακτικές και καινοτομίες και η υποστήριξη και συνεργασία μεταξύ ενδιαφερομένων (Μαλλίδου, Α., 2005).

Οι νέες δυνατότητες του Διαδικτύου, όπως η εκπαίδευση από απόσταση ως κύριο όχημα της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης αποκτά νέο νόημα στο πλαίσιο του Διαδικτύου. Υπάρχει πια στην πράξη η δυνατότητα για ίδια ένταση και ρυθμό σπουδών, ανεξάρτητα από τη φυσική παρουσία εκπαιδευτή και εκπαιδευομένου στον ίδιο χώρο και χρόνο. Η εύκολη πρόσβαση στο σύνολο των παγκόσμιων πηγών και η δυνατότητα χρήσης τους δίνει σε κάθε ενδιαφερόμενο την ευχέρεια να αναζητήσει συμβουλές, επιρροές και μέντορες στον τομέα που τον ενδιαφέρει (Ταρακτσής, Α., 2002).

Επίλογος

Ο σύγχρονος νοσηλευτής πρέπει να μαθαίνει συνεχώς. Ενώ η αρχική, βασική του εκπαίδευση είναι αυτονόητο προαπαιτούμενο της επαγγελματικής επάρκειάς του, η συμμετοχή του σε προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και η δίψα του για μάθηση αποτελούν τα ειδοποιά γνωρίσματα της αυξημένης επαγγελματικής του συνείδησης (Θεοφανίδης Δ., Φουντούκη Α.).

Η Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση αποτελεί αναγκαιότητα για επαγγελματική ανάπτυξη, ενδυνάμωση και αυτονομία στη λήψη αποφάσεων. Για να καταστεί ένας οργανισμός ανταγωνιστικός και ελκυστικός για τη διατήρηση υψηλά καταρτισμένου νοσηλευτικού προσωπικού, θα πρέπει να υιοθετήσει τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση, η οποία είναι μέσο για διασφάλιση ποιότητας (Πορίσματα, 14ο Παγκύπριο Συνέδριο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, 2007).

Χρειάζεται ευαισθητοποίηση των Νοσηλευτών για συνεχή ενημέρωση, λειτουργία υπηρεσίας συνεχούς εκπαίδευσης σε κάθε Νοσηλευτικό Ίδρυμα, σωστή στελέχωση με καταρτισμένο προσωπικό, ηθική υποστήριξη και οικονομική ενίσχυση. Παράλληλα, χρειάζεται σωστή στελέχωση του προσωπικού, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στο προσωπικό για επαγγελματική ανάπτυξη, με κίνητρα για μάθηση (Πρακτικά Ημερίδας του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών και Μαιών, 2007).

Τα Γραφεία εκπαίδευσης των Νοσοκομείων μπορούν να οργανώνουν μετεκπαιδευτικά προγράμματα εστιασμένου ενδιαφέροντος στο πλαίσιο μιας γενικότερης στρατηγικής ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή συμμετοχή σε δραστηριότητες συνεχιζόμενης κατάρτισης είναι, εκτός από τη διάθεση του νοσηλευτή για επιμόρφωση, η πρακτική διευκόλυνση και ηθική ενθάρρυνση από όλα τα επίπεδα της νοσηλευτικής ιεραρχίας. (Θεοφανίδης Δ., Φουντούκη Α.).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλμπάνη, Ε., 2006. Πώς οι Εκπαιδευτικές Ανάγκες των Εργαζόμενων Νοσηλευτών Επηρεάζουν την Ποιότητα Παροχής Νοσηλευτικής Φροντίδας. Πρακτικά 7ου Πανελλήνιου Συνεδρίου των Νοσηλευτών-τριών ΕΣΥ. Ερέτρια.

Γερογιάννη, Γ., Πλεξίδα, Α., 2008. Κουλτούρα και Νοσηλευτική Εκπαίδευση: Νέες προοπτικές και αναγκαιότητες στην Ελληνική Νοσηλευτική πραγματικότητα. Το Βήμα του Ασκληπιού, Τόμος 7ος, Τεύχος 2ο, 113-119.

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης, Σχετικά με τη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση.

Ελληνική Εταιρεία για την Ποιότητα στην Υγεία, ΕΛ.Ε.Π.Υ.: http://www.esqh.net/Members/elepy/workgroup_Files/H.S.Q.S.H._Info.doc
Accessed on 20th December 2008.

«ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ», Μέτρο 2.5, 2001. Η Πρακτική της Διά Βίου Εκπαίδευσης (ΔΒΕ), Μάθηση…..Για μια Ζωή.

Θεοφανίδης, Δ., Φουντούκη, Α., Η διά βίου εκπαίδευση στη νοσηλευτική επιστήμη και πράξη: www.iatrotek.org/ioArt.asp?id=17922-4k
Accessed on 17th December 2008.

Καλοκαιρινού, Α., Αναγνωστοπούλου, Α., 2007. Από το Νοσοκομείο στο Σπίτι: Ο ρόλος του Ιατρού και του Νοσηλευτή. Πρακτικά 5ου Πολυθεματικού Ιατρικού Συνεδρίου. Νεάπολη Λακωνίας.

Καρανικόλα, Μ., Παπαθανάσογλου, Ε., Παπαδάτου, Δ., Κουτρούμπα, Α., Λεμονίδου, Χ., 2008. Ποιοτική Διερεύνηση των Παραγόντων Επαγγελματικής Ικανοποίησης σε Ελληνικό Νοσηλευτικό Προσωπικό. Νοσηλεία και Έρευνα, Τεύχος 21, 11-22.

Κοντογιάννη, Α., 2007. Η Διαχείριση των συγκρούσεων στο Νοσηλευτικό και Ιατρικό Προσωπικό στα Δημόσια Παιδιατρικά Νοσοκομεία. Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Νοσηλευτικής. Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Κρητικός, Α., 2004. Η Ποιότητα στις Υπηρεσίες Υγείας: Μια Θεωρητική Προσέγγιση. Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Λινού, Α., Συνέντευξη Τύπου:
http://prolepsis.gr/healthtraining-eu-conf/conf_present/dayl_press_conference/2Inequalities_andDifference_in_Education.pdf.
Accessed on 20th December 2008.

Μαλλίδου, Α., 2005. Νέα Τεχνολογία στην Εκπαίδευση. Πρακτικά 32ου Πανελλήνιου Νοσηλευτικού Συνεδρίου. Θεσσαλονίκη.

Μαντζάνα, Β., 2008. Κατάρτιση Επαγγελματιών Υγείας σε Καινοτόμες Πρακτικές και Μεθόδους με τη χρήση Ψηφιακών Εργαλείων: http://www.e-esdy.gr/images/presentation_1day.ppt
Accessed on 10th January 2009.

Μιχαηλίδου, Λ., 2005. Η Περίπτωση της Συμμετοχής των Χρηστών Υπηρεσιών Υγείας στα Ελληνικά Δημόσια Νοσοκομεία: Πώς επιτυγχάνεται η Άρση των Εμποδίων του Δημόσιου Τομέα. Διοικητική Ενημέρωση, Τεύχος 35, 106-117.

Μπαλασοπούλου, Α., Η λειτουργία του Ελέγχου στη Διοίκηση και οι Τεχνικές Ελέγχου, Εφαρμογή στις Υπηρεσίες Υγείας: http://www.nsph.gr/esdy_basic2/downloads/epistimonikaypey.doc
Accessed on 20th January 2009.

Μπασιούρη, Φ., 2008. Η Υποκίνηση του Νοσηλευτικού Προσωπικού στο Δημόσιο και στο Ιδιωτικό Νοσοκομείο. Επιθεώρηση Υγείας, Τόμος 19, Τεύχος 114, 23-26.

Παπαγεωργίου Γενικό Νοσοκομείο, Γραφείο Εκπαίδευσης: http://www.papageorgiou-hospital.gr/cms/front_content.php?idcat=380
Accessed on 20th December 2008.

Πολύζος, Ν., Υφαντόπουλος, Ι., 2000. Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στην υγεία και η στελέχωση των υπηρεσιών του Εθνικού Συστήματος Υγείας. Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 17(6):627-639.

Πορίσματα, 2007. Ισότητα, Ποιότητα και Ασφάλεια στη Φροντίδα Υγείας, 14ο Παγκύπριο Συνέδριο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής. Λευκωσία.

Πρακτικά Ημερίδας, 2007. Διά Βίου Μάθηση, Συνεχής Επαγγελματική Ανάπτυξη, Ενδοϋπηρεσιακή Εκπαίδευση. Πάφος.

Σουμέλη, Ε., Συλλογική Διαπραγμάτευση και Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση στην Ευρώπη: http://www.inegsee.gr/enimerwsi-38-docl.htm-27k
Accessed on 20th December 2008.

Ταρακτσής, Α., 2002. Η Εκπαίδευση στην Ψηφιακή Εποχή, Πρώτη Εργασία Μαθήματος. Σχολή Θετικών Επιστημών. Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Τυρίμου, Προδρόμου, Χ., Μιχαήλ, Σ., Κίτσιου, Α., Ανδρέου, Α., Φελλά, Β., Κούσουλος, Γ., Τριμιθιώτου, Χ., Τρισόκκα, Κ., 2007. Αξιολόγηση αναγκών μάθησης Νοσηλευτικού Προσωπικού σε Δημόσια Νοσοκομεία. 14ο Παγκύπριο Συνέδριο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής. Λευκωσία.

Υφαντή, Ε., 2006. Διοίκηση Νοσηλευτικού Τμήματος: Αντιμετώπιση των Προβλημάτων στην καθ' Ημέρα Κλινική Πράξη. Πρακτικά 7ου Πανελλήνιου Συνεδρίου των Νοσηλευτών-τριών ΕΣΥ. Ερέτρια.

Χάλαρης, Ι., 2006. Σύγχρονα Εργαλεία Εκπαίδευσης στη Νοσηλευτική Πρακτική: Από τη Θεωρία στην Πράξη. Πρακτικά 7ου Πανελλήνιου Συνεδρίου των Νοσηλευτών-τριών ΕΣΥ. Ερέτρια.